

Jeffrey Brett

Een blik in het heiligdom

Exodus 25:23-40; 30:1-10

De tabernakel: een beeld van de hemelse dingen

Als we de tabernakel bezien zoals die is gemaakt en opgericht door Mozes volgens het voorbeeld dat hem werd getoond op de berg Sinai, is het tevens van belang het in het Heilige (letterlijk: de Heilige Plaats) aanwezige meubilair te bestuderen. Namelijk de kandelaar, de tafel van de toonbroden en het reukofferaltaar (Ex. 25 en 30). Als we zulke gedeelten lezen, moeten we altijd bedenken dat we geen oudtestamentische gelovigen zijn, noch dat wij tot het volk van Israël behoren. Het christendom brengt ons in iets beters dan wat Israël had ontvangen. De Hebreënbrieff maakt dit duidelijk.

We moeten daarom het Oude Testament steeds lezen in het licht van het Nieuwe Testament, anders zullen we allerlei vergissingen maken. De tabernakel was op aarde, de christelijke manier om in de tegenwoordigheid van God te naderen is iets hemels. De tabernakel was iets dat je kon zien en aanraken, de Bijbel spreekt ervan als 'met handen gemaakt' (Heb. 9:24). Wij hebben vandaag een heiligdom dat geestelijk is, en 'niet met handen gemaakt' (vgl. 2 Kor. 5:1).

Toch geeft het Nieuwe Testament voldoende aanleiding om de leringen van het Oude Testament op onszelf toe te passen. In de Romeinenbrief lezen we: 'Want alles wat tevoren geschreven is, is tot onze lering geschreven' (Rom. 15:4). En zo ook in de eerste brief aan de Korintiërs: 'Al deze dingen nu zijn hun overkomen als

voorbeelden en zijn beschreven tot waarschuwing voor ons, op wie de einden van de eeuwen zijn gekomen' (1 Kor. 10:11).

Een ander Schriftgedeelte dat verwijst naar ons onderwerp is Hebrëeën 9:23-24, waar we lezen: 'Het was dus nodig dat wel de zinnebeelden van de dingen die in de hemelen zijn hierdoor gereinigd werden, maar de hemelse dingen zelf door betere slachtoffers dan deze. Want Christus is niet ingegaan in [het] met handen gemaakte heiligdom, een tegenbeeld van het ware, maar in de hemel zelf, om nu te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons'. Deze verzen maken duidelijk dat wat Mozes in opdracht van God moest maken slechts afbeeldingen waren van de geestelijke dingen die tot stand zouden komen nadat de Heer Jezus was gestorven, weer opgestaan en opgenomen in de hemel. Toen is de Heilige Geest uitgezonden in de harten van de gelovigen; en zo wordt vandaag het huis van God, de Gemeente van de levende God, gebouwd.

Laten we dan nu het thema dat wij voor de aandacht hebben, het Heilige, nader bezien. De tent van ontmoeting had twee ruimten. Achter was het Heilige der Heiligen, waar zich alleen de Ark van het Verbond bevond en waar de hogepriester slechts één keer per jaar binnenging. De andere ruimte werd het Heilige genoemd, waarin zich drie meubelstukken bevonden: de kandelaar, de tafel van de toonbroden en het reukofferaltaar. Hier dienden de priesters elke dag en hadden er een aantal taken te doen, die elk op zich een geestelijke betekenis hebben en ons als gelovigen helpen de dienst aan God te verstaan die wij nu mogen verrichten.

We lezen in Exodus 40 het volgende:

- 'Hij (dat is Mozes) zette de tafel in de tent der samenkomst aan de noordzijde van de tabernakel, buiten het voorhangsel. Hij schikte daarop het brood voor het aangezicht van Jahweh – zoals Jahweh Mozes geboden had.
- Hij plaatste de kandelaar in de tent der samenkomst tegenover de tafel, aan de zuidzijde van de tabernakel. Hij zette de lampen erop voor het aangezicht van Jahweh – zoals Jahweh Mozes geboden had.
- Hij zette het gouden altaar in de tent der samenkomst vóór het voorhangsel. Hij ontstak daarop welriekend reukwerk – zoals Jahweh Mozes geboden had' (Ex. 40:22-27).

Het voorhangsel scheidde het Heilige van het Heilige der Heiligen; deze drie meubelstukken stonden dus in het Heilige. Ik zal gaan proberen uit te leggen wat het belang is van deze ruimte en het meubilair dat erin was, omdat het ons ook vandaag veel te zeggen heeft.

De kandelaar

Allereerst zullen we de kandelaar bezien. We lezen de instructies hoe deze gemaakt diende te worden in Exodus 25:31-40. We zullen een stukje hiervan lezen: 'U zult een kandelaar van louter goud maken, van gedreven werk zal de kandelaar zijn'. Hij had een centrale schacht met drie armen die eruit kwamen aan elke zijde, versierd met bloemkelken, knoppen en bloesems, en met een bakje voor de olie aan het uiteinde van iedere arm. Hij moest uit één stuk gedreven werk van zuiver goud worden gemaakt, met een gewicht van één talent. Vers 37 zegt: 'U zult er zeven lampen voor maken en men zal die lampen erop zetten en het licht laten vallen naar de voorkant'.

De materialen die werden gebruikt in de tabernakel en de tempel hebben een speciale betekenis. Zuiver of louter goud brengt God Zelf in onze gedachten. Goud is een indicatie van de gerechtigheid en heerlijkheid van God. De kandelaar was helemaal van puur goud gemaakt; er werd geen acaciahout voor gebruikt zoals bij de andere voorwerpen in het heiligdom. Wat wil ons dat zeggen? De kandelaar spreekt van de Heer Jezus, die Zelf God is. We zien Hem hier niet als Mens op aarde, maar als de Heer der heerlijkheid in Gods tegenwoordigheid. Hij is die Ene, die God volkomen heeft kenbaar gemaakt. Johannes zegt: 'Niemand heeft ooit God gezien, de eniggeboren Zoon die in de schoot van de Vader is, die heeft Hem verklaard' (Joh. 1:18).

Het type spreekt hier niet van Christus als het Licht van de wereld, omdat de kandelaar alleen het Heilige verlichtte gedurende de nacht. Het licht ervan scheen niet in de wereld. Primair was het licht van de lampen bedoeld om de kandelaar zelf te verlichten. De olie die de mensen hadden gebracht bij de priesters was de brandstof die in de bakjes gedaan werd, zodat de lampen brandend konden worden gehouden. Deze olie wijst op de Heilige Geest. We hebben hier dus een beeld van Christus te midden van Zijn volk, dat tot Zijn naam bijeengebracht is uit de wereld. De Heilige Geest werkt in onze harten om van Zijn heerlijkheid te getuigen. In Johannes 16 zegt de Heer tegen Zijn discipelen: 'Maar wanneer Hij is gekomen, de Geest van de waarheid, zal Hij vanuit Zichzelf niet spreken, maar alles wat Hij zal horen, zal Hij spreken en de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen. Hij zal Mij verheerlijken, want Hij zal uit het Mijne nemen en het u verkondigen' (Joh. 16:13-14).

De kandelaar moet buitengewoon mooi zijn geweest, met de decoraties van bloemkelken en knoppen als ornamenten op de armen. Het licht van de lampen zal op schitterende wijze in het pure goud waarvan het geheel was gemaakt, hebben

gereflecteerd. Als we die ruimte hadden kunnen betreden, was dit het eerste object waartoe ons oog zou zijn aangetrokken. Als we als christenen samenkomen op Bijbelse grondslag, als de Heilige Geest niet wordt bedroefd of gehinderd door iets in ons of door wat wij mogen doen, dan zal Hij onze harten richten op de Persoon van Christus. We zullen meer van Zijn heerlijkheid verstaan en beter in onze aanbidding en lofprijzing jegens Hem worden geleid. Maar laten we in gedachten houden dat het licht van de kandelaar afhankelijk was van de olie die de mensen moesten brengen. Toen Samuël nog een kleine jongen was, was de lamp van God bijna gedoofd (1 Sam. 3:3). Dat werd gevolgd door de verovering van de Ark door de Filistijnen (1 Sam. 4). Als we niet toelaten dat de Heilige Geest ons leven leidt en bestuurt, zijn we ook niet in staat op een geestelijke wijze iets bij te dragen wanneer we samenkomen.

Iedere morgen diende de priester met behulp van de bijbehorende snuiters de lampen te reinigen van alles wat een verhindering kon vormen voor het helder brandend houden van de vlam. Op soortgelijke wijze dienen wij dagelijks te bidden dat wij zuiver en rein bewaard worden voor de Heer, zodat de Heilige Geest ons kan gebruiken in Zijn dienst.

De tafel van de toonbroden

Het tweede voorwerp in het Heilige was de tafel van de toonbroden. We lezen hierover in Exodus 25:23-30. We zullen een klein deel ervan citeren: 'U zult een tafel van acaciahout maken, twee el lang, één el breed en anderhalve el hoog. U zult die overtrekken met puur (zuiver) goud en er een gouden omlijsting omheen maken' (vers 23). En in vers 30 wordt tegen Mozes gezegd: 'En u zult op de tafel geregeld toonbrood leggen voor Mijn aangezicht'. De tafel was geplaatst tegenover de kandelaar, zodat het licht van de kandelaar erop zou schijnen.

De tafel was gemaakt van acaciahout, dat was overtrokken met zuiver goud. We hebben gezien dat de kandelaar was gemaakt van één stuk gedreven werk van één talent zuiver goud. Maar de tafel was gemaakt van hout én zuiver goud en de maten worden ons hier gegeven. Al deze specificaties hebben een betekenis en we moeten proberen het onderwijs ervan te begrijpen. Het hout toont de volmaakte mensheid van de Heer Jezus. Zoals we al zagen bij de kandelaar, wijst het zuivere goud op Zijn godheid. De toonbroden vertegenwoordigen de twaalf stammen van Israël, het complete volk van God; er ontbrak geen enkele stam. Er werd wierook op de broden gelegd, zodat ze aangenaam waren voor God. Dit spreekt van Christus als Mens. Hij leeft in de tegenwoordigheid van God. Hij is de Ene die aan God gelijk

is, maar hier wordt Hij gezien als Degene die in staat is de gelovigen te dragen en op een God welgevallige wijze te ondersteunen.

De enige afmeting waarop ik commentaar wil geven is de hoogte. De tafel had dezelfde hoogte als het verzoendeksel bovenop de ark, waarop het bloed werd gesprendeld op de Grote Verzoendag. Het was ook de hoogte van het rooster van het koperen altaar in de voorhof, waarop al de offeranden werden verbrand. We moeten begrijpen dat de gemeenschap die de gelovigen vandaag mogen genieten, beantwoordt aan hun acceptatie in de tegenwoordigheid van God, en gebaseerd is op het volmaakte werk van de Heer Jezus op het kruis. Ik geloof dat de Heer Jezus naar deze gemeenschap verwijst in Zijn gebed in Johannes 17: 'opdat zij allen één zijn, zoals U, Vader, in Mij en ik in U, opdat ook zij in Ons <één> zijn, opdat de wereld gelooft dat U Mij hebt gezonden' (Joh. 17:21). Deze gemeenschap wordt gedragen en ondersteund door de Heer Jezus, en niets kan die verbreken. We hebben er allemaal deel aan. Paulus verwijst ernaar als volgt in zijn eerste brief aan de Korintiërs: 'God is getrouw, door Wie u geroepen bent tot [de] gemeenschap van Zijn Zoon Jezus Christus onze Heer' (1 Kor. 1:9). God ziet iedere gelovige als deelgenoot aan die wonderbare gemeenschap, die voor eeuwig blijft bestaan en die voor eeuwig tot Zijn eer en verheerlijking zal zijn.

Er rust echter wel een verantwoordelijkheid op ons om dit ook in de praktijk waar te maken. Paulus had dit in gedachten toen hij de Efeziërs vermaande met de woorden: '[en] u beijvert de eenheid van de Geest te bewaren in de band van de vrede' (Ef. 4:3). Als we ons zodanig gedragen dat de eenheid onder christenen teniet wordt gedaan, dan houden wij ons dus niet hieraan. Ook als wij zaken invoeren die niet het resultaat zijn van het sterven van de Heer Jezus en de aanvaarding van Zijn werk en Zijn bloed voor het aangezicht van God, zal de zegen van de aanwezigheid van de Heilige Geest evenmin ons deel zijn. Zo zullen we die gemeenschap eveneens missen, als wij dingen toevoegen die niet gegrond zijn op het werk van Zijn Zoon aan het kruis. Wij kunnen dit gemakkelijk doen door het invoeren van dingen die ons zo natuurlijk toeschijnen, die niet geestelijk maar vleeselijk zijn. Dit deed men in Korinte en Paulus moest twee brieven aan hen schrijven om hun onjuiste praktijk te corrigeren. Deze eenheid is een zeer krachtig getuigenis tegenover de wereld. De Heer Jezus zegt: '(...) opdat de wereld gelooft dat U Mij hebt gezonden' (Joh. 17:21). Wat is de duivel succesvol geweest in het brengen van verdeeldheid onder gelovigen! Hij weet heel goed dat verdeeldheid en verschillen onder christenen hun getuigenis verzwakken.

Het reukofferaltaar

Het derde voorwerp in het Heilige was het reukofferaltaar. De details hiervan vinden we in Exodus 30:1-10. We willen enkele van deze verzen lezen: 'U zult een altaar, een offerplaats voor reukwerk, maken: één el lang en één el breed, zodat het vierkant is, en twee el zal zijn hoogte zijn: de horens zullen daarmee één geheel vormen. U zult het overtrekken met louter goud' (Ex. 30:1-3). Dan wordt in vers 6 en 7 tegen Mozes gezegd: 'U zult het zetten vóór het voorhangsel, dat vóór de ark der getuigenis is, vóór het verzoendeksel, dat boven de getuigenis is, waar Ik met u zal samenkomen. Aäron nu zal daarop welriekend reukwerk in rook doen opgaan'. Dit altaar bevond zich midden in het Heilige en stond direct vóór het voorhangsel naar het Heilige der Heiligen. Het werd geplaatst tussen de kandelaar aan de zuidkant en de tafel van de toonbroden aan de noordkant.

Het reukofferaltaar brengt ons de Persoon van de Zoon van God voor de aandacht als Degene die is opgevaren naar de hemel als onze grote Hogepriester. Het belangrijke thema van de brief aan de Hebreeën is dat Jezus 'niet is ingegaan in [het] met handen gemaakte heiligdom (...), maar in de hemel zelf, om nu te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons' (Hebr. 9:24). Hij is daar voortdurend aan het pleiten voor ons, opdat wij zuiver en rein bewaard worden bij onze wandel in de wereld en onze God mogen dienen. De apostel Johannes verwijst naar Hem als de Voorspraak, de Advocaat die onze zaak op zich neemt. Johannes schrijft in zijn eerste brief: 'Mijn kinderen, ik schrijf u deze dingen opdat u niet zondigt. En als iemand zondigt, wij hebben een voorspraak bij de Vader, Jezus Christus [de] Rechtvaardige; en Hij is [het] zoenoffer voor onze zonden' (1 Joh. 2:1-2).

Aäron moest iedere morgen en avond reukwerk ontsteken op dit altaar, wanneer hij de lampen van de kandelaar aanstak. Het vuur hiervoor werd van het koperen altaar in de voorhof genomen. Er zijn twee woorden in het Hebreeuws die in onze Bijbel worden vertaald met (ver)branden. Het ene betekent geheel verteren, zoals bij het zondoffer. Het andere 'in rook doen opgaan'. De laatste betekenis is hier gebruikt. Er moest een voortdurende geur van zoete parfum in het Heilige zijn. Als we de drie meubelstukken met elkaar verbinden, krijgen we een beeld van de dienst die voortdurend werd onderhouden tot Gods welbehagen. Laten we ons de vraag stellen als wij met andere christenen samenkomen, of het nu is tot gebed en het lezen en overdenken van het Woord van God, dan wel voor lofprijzing en aanbidding: Is hier altijd de lieflijke reuk van Christus aanwezig, die alles kenmerkt wat we zeggen en doen?

Reukwerk wordt in de Bijbel vaak gebruikt als een beeld van gebed, voorbede en aanbidding. Dit is een heel belangrijk aspect van het leven van de christen. Paulus schreef aan Timoteüs: 'Ik vermaan dan allereerst dat smekingen, gebeden, voorbiddingen en dankzeggingen gedaan worden voor alle mensen' (1 Tim. 2:1). Terwijl het gouden altaar spreekt van de Persoon en het werk van Christus, hebben wij als priesters ook de verantwoordelijkheid om deel te nemen aan de dienst voor God in het heiligdom. Kijkend naar het geheel van het Heilige, kunnen we hier leren dat als het licht van de waarheid van God wordt onderhouden door het volk van God en als dit gebeurt in de eenheid van de gemeenschap die gebaseerd is op Gods Woord, dit ook alleen kan plaatsvinden als gevolg van gebed en voorbede. We kunnen niet teveel bidden! Het is de band van het geloof tussen onszelf en God, die ons dagelijks in contact houdt met Hem en ons de kracht geeft welgevallig voor Hem te wandelen.

Oude Sporen 2019

